

T?p Fak?ltesi Örtük Program Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *T?p Fak?ltesi Örtük Program Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31649>

Özet

T?p Fak?ltesi Örtük Program Ölçe?i (TFÖPÖ), t?p fak?ltesi ö?rencilerinin resmi müfredat?n ötesinde, e?itim süreçleri boyunca edindikleri gayri resmi de?erleri, tutumlar? ve pratik becerileri sistematik olarak ölçmek amacıyla 2009 y?l?nda geli?tirilmif bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle ö?rencilerin bilimsel dü?ünme yeterlilikleri, hekimlik mesle?ine dair edindikleri pratik beceriler ve mesleki prestij alg?s? gibi alanlardaki örtük ö?renimlerini de?erlendirmektedir.

Geli?tirme tipi bir ölçek olan TFÖPÖ, toplam 25 maddeden olu?makta ve ö?rencilerin yan?tlar?n? 5'li Likert format?nda derecelendirmektedir. Ölçe?in psikometrik analizleri sonucunda yedi temel alt faktörde grupland??? tespit edilmitir, bu da t?p e?itimindeki örtük program?n çok boyutlu yap?s?n? ortaya koymaktadr.

Anahtar Kelimeler

Örtük Program, T?p E?itimi, Psikometrik Geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik, Likert Ölçe?i, Hekimlik Becerileri.

Yazarlar

?lker Ercan, Selahattin Yüksel, Gülay Özkaya, Güldal Ocako?lu, Ak?n Yüksel, Yakup Uncu.

Amaç

T?p Fak?ltesi Örtük Program Ölçe?i'nin temel amacı, t?p fak?ltesi ö?rencilerinin e?itim ortam?nda deneyimleyerek veya gözlemleyerek kazand?klar?, resmi ders planlar?nda yer almayan bilgi, de?er ve tutumlar? standardize edilmit bir araçla ölçmektir. Bu ba?lamda, ölçek, ö?rencilerin hekimlik mesle?ine dair edindikleri pratik bilgileri, mesleki kültürü ve etik anlay??? ne ölçüde içselle?tirdiklerini belirlemeyi hedefler.

Ölçek, t?p e?itiminin kalitesini de?erlendirme ve özellikle müfredat geli?tirme çal??malar?na bilimsel verilerle katkı sa?lamak amacıyla tasarlanm??tır. Örtük program?n ö?renci alg?lar? üzerindeki etkilerini nicel verilerle ortaya koyarak e?itimcilerin, program?n planlanmam?? sonuçlar?n? yönetmesine ve ö?rencilerin geli?im alanlar?na odaklanmas?na olanak tan?r.

Yap?

Ölçek, t?p fak?ltesi ortam?nda ö?rencilerin deneyimledi?i Örtük Program yap?s?n? ölçmektedir. Örtük program, yaz?l? ve planlanmam?? müfredat?n aksine, fak?ltenin kültürü, sosyal etkile?imler, ö?retim üyelerinin rol model olarak sergiledi?i davran??lar ve kurumsal normlar arac?l???yla

aktar?lan de?erler ve normlar bütünüdür. Bu yap?, hekim adaylar?n?n mesleki kimlik geli?imi ve hasta bak?m?na yönelik tutumlar?n?n ?ekillenmesinde kritik bir rol oynamaktad?r.

TFÖPÖ, bu karma??k yap?y? yedi temel alt faktör (boyut) üzerinden incelemektedir. Bu faktörler, ö?rencilerin bilimsel metodolojiye olan yakla??mlar?ndan, hastalarla ileti?im becerilerine ve mesleki statü alg?s?na kadar geni? bir yelpazeyi kapsamaktad?r. Ölçek, ö?rencilerin t?p fak?ltesinde geçirdikleri süre zarf?nda kazand?klar? mesleki ve ki?isel geli?im ç?kt?lar?n? de?erlendirmek için tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? kapsam?nda öncelikle **yap? geçerlili?i** incelenmi?tir. Yap?sal boyutlar?n belirlenmesi amacıyla aç?klay?c? faktör analizi teknikleri kullan?lm?? ve faktörlerin birbirinden ba??ms?z yap?lar olu?turmas?n? sa?lamak için dik döndürme yöntemlerinden **Varimax döndürme yöntemi** tercih edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru temsil etti?ini göstermektedir.

Faktör say?s?n?n belirlenmesinde temel kriter olarak, istatistiksel analizlerde yayg?n olarak kullan?lan **özde?eri (eigenvalue) 1'den büyük olma kriteri** esas al?nm??t?r. Ayr?ca, ölçek maddeleri aras?ndaki ili?kilerin yönü ve gücü **Pearson ili?ki analizi** ile test edilmi?tir. Tüm istatistiksel anlaml?k s?namalar?nda kabul edilen anlaml?k düzeyi $\alpha=0.05$ olarak belirlenmi?tir, bu da sonuçlar?n %95 güven düzeyinde anlaml? oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

T?p Fak?ltesi Örtük Program Ölçe?i'nin güvenilirli?i, ölçe?in iç tutarl?k katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir. Geli?tirilen 25 maddelik ölçe?in tamam? için hesaplanan **Cronbach Alfa güvenilirlik katsay?s?** 0.8945 olarak bulunmu?tur. Bu yüksek de?er, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen örtük program yap?s?n? yüksek düzeyde tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ölçek maddeleri yedi faktörde grupland?r?lm?? olup, alt ölçeklerin iç tutarl?k katsay?lar? da ayr?ca incelenmi?tir. Bu alt ölçeklerin güvenilirlik katsay?lar? 0.53 ile 0.85 aral???nda de?ilmektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in genel yap?s?n?n güçlü bir iç tutarl?a sahip oldu?unu, alt boyutlarda ise kabul edilebilir düzeyden yüksek de?i?en bir güvenilirlik sundu?unu do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

T?p Fak?ltesi Örtük Program Ölçe?i, psikometrik geli?tirme a?amas? sonrasında 25 maddeden ve yedi farklı alt boyuttan (faktörden) olu?an bir yap?ya sahiptir. Yap? geçerlili?i çal??malar?nda Varimax döndürme tekni?i kullan?lm?? ve özde?eri 1'den büyük olan faktörler dikkate al?nm??t?r.

Bu yedi faktör, t?p fak?ltesi ö?rencilerinin örtük program deneyimlerinin farklı ve önemli yönlerini temsil etmektedir.

Faktörler ve içerdikleri madde say?lar? ile birlikte temsil ettikleri yapılar aşağıda listelenmiştir:

Bilimsel düşünme, tartışma ve araştırma becerisi (6 madde): Bilimsel metodolojiye ve eleştirel düşünmeye yönelik kazanımlar.

Stajların faydası (5 madde): Hastalarla ve yakınlarıyla iletişim kurma gibi pratik ve sosyal becerilere yönelik kazanımlar.

Hekimlik becerileri (3 madde): Hasta muayenesi sırasında zaman yönetimi gibi profesyonel uygulamalara dair öğrenilenler.

Hekimlik prestiji (3 madde): Mesleğin toplumdaki statüsü ve ikna edici iletişim gerekliliği algısı.

Öğretim elemanlarının objektifliği (3 madde): Öğretim elemanlarının tutum ve davranışları mesleki statü üzerindeki etkisi.

Kararlı, azimli ve sistematik olunması (2 madde): Etkili ve planlı çalışmada alışkanlıkların önemi.

Ezberciliğin olmaması (3 madde): Sınav sisteminin ezber yerine aktif yürütmeyi teşvik etme düzeyi algısı.

Araç

Test Type: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: T?p Fak?ltesi Ö?rencileri (Medical Faculty Students)

Age Group: Genellikle 18-25 Yaş Arası Üniversite Ö?rencileri

Population Details: T?p eğitimi almakta olan üniversite öğrencileri. Ölçek, t?p eğitiminin farklı aşamalarındaki öğrencilerin deneyimlerini ölçmek için uygundur.

Test Methodology: Ölçek, 25 maddeden oluşur ve yanıtlar 5'li Likert tipi derecelendirme ile toplanır (1= hiç katılmıyorum - 5= tamamen katılıyorum). Yüksek puanlar, örtük programın ilgili boyutlarında daha güçlü bir öğrenme deneyimi algısını işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Örtük Öğrenme, T?p Fak?ltesi, Cronbach Alfa, Varimax Döndürme, Tıbbi Eğitim, Ölçek Geliştirme, Mesleki Gelişim.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Yayın tarihi olan 2009 itibarıyla ORCID kullanılmı? yaygın de?ildi.)

Affiliation Email addresses: ercan@uludag.edu.tr (Sorumlu Yazar İlker Ercan'ın ileti?im adresi)

Correspondence Address: Sorumlu yazar İlker Ercan.

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 2009 yılında geli?tirilmis ve yayınlanmı?tır. Ölçeğin akademik çal??malarda kullanılmı? için sorumlu yazar İlker Ercan ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Telif hakları ve ticari kullanım koşulları için yazarların ba?lı oldu?u kurumların etik ve yayın kuralları geçerlidir.

Kaynaklar

Ercan, İ., Yüksel, S., Özkaya, G., Ocakolu, G., Yüksel, A. ve Uncu, Y. (2009). T?p Fak?ltesi Örtük Program Ölçeğinin geli?tirilmesi. *Cerrahpa?a T?p Dergisi*, 40(3), 81-87. doi:10.2399/ctd.09.81

Ölçeğin orijinal PDF dökümanı ve detaylarına şu bağlantıdan ulaşılabilir: tip-fakultesi-ortuk-program-olcegi-toad.pdf.

T?p Fak?ltesi Örtük Program Ölçe?i Maddeleri

Ölçekte 25 madde ve yedi faktör bulunmaktadır. (Aşağıda her faktörden örnek bir madde verilmiştir.)

Bilimsel düşünme, tartışma ve araştırma becerisi (6m): Bilimsel düşünme ve tartışmayı öğrendim.

Stajların faydası (5m): Hastalarla ve hastanın yakınlarıyla iyi iletişim kurabilmeyi öğrendim.

Hekimlik becerileri (3m): Hekimlerin hasta muayenesi sırasında zamanlarını idareli kullanmaları gerektiğini öğrendim.

Hekimlik prestiji (3m): Hekimlikte bilmek kadar ikna edici konuşmanın da gerekli olduğunu öğrendim.

Öğretim elemanlarının objektifliği (3m): Hekimliğin toplum için statüsü yüksek ve geçerli bir meslek olduğunu öğrendim.

Kararlı, azimli ve sistematik olunması (2m): Planlı ve kontrollü ders çal??ılması gerektiğini öğrendim.

Ezberciliğın olmaması (3m): Sınav sorularında öğrencilerden düşünme ve aktif yürütmelerinin

istendi?ini, ezber bilgilerin istenmedi?ini anlad?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM